

מציאת האשה פרק ששי כתובות

ובשחתן פוסק פוסק פחות חומש. פי"ח כשהתן מייד לה כליס וזאלר תשמיעין תוספת לתוכנה וכל לשום ולתמוז שזייס ככתובה פחות חומש ששמיס אותו יותר משזייס לכבוד התתן ולטעם לפתחי לפי שהיא משמשת בזה חלום כליס: תנא שומא רבה ושומא זוטא. שומא רבה הוא

דכנגד השום הוא פוסק דקאי אלף דינר וזומא זוטא היינו סיפא דכשהתן פוסק דמשמע פסיקא כל דהו ובגדיה נמי תנא שומא רבה ושומא זוטא וזוטא היא נותנת שלשים ואחד רבה היא נותנת חמש מאות ולר"י נראה כפירוש ר"ח דלא קאי כנגד השום אלף דינר אלא כולל מה שאומר אח"כ והא דפרקי היינו רישא קאי אשום במנה היא נותנת ל"א סלע ודינר וזכ' מאות היא נותנת חמש מאות דמרוויחו אמאי אלטרקך למימני וגריס הכי תנא שומא זוטא וקתני שומא רבה תנא שומא דינה ומנא שומא רבה ואלטרקך למימני שומא רבה ושומא זוטא כשומא דידיה דאמרויהו קאי וכשהתן פוסק:

לא נאמרו דברים הללו אלא בירושלים. והא דאמרינן צ"פ טרף בקלפי ויזמא דף לו: ש"ל היתה כלה זריכה להתנשט צירושלים מפני ריח הקטרת ודאי לריח לא היו זריכות להתנשט אבל זריכות היו לקופה של צשמים לעדן הכשר ולהשיר השער ולפסע הקמטים. ר"ח: ואם תמצא דומד במונה המתקבל. וה"ה דלמיני למימר אם תמצא לומר במנה הנישום: ליום ראשון או כ"ב יום ויום. היתה תמיסה אלו הצעיות דאם יתן לה לעולם דממיק לכל שנה ושנה עשר דינר לכל מנה ומנה ליום כמה במנה היתה וכלה אותו הממון אלף ודאי נראה דעשר דינר יתן לה לכל מנה להתקטש לעולם ומינעי ליה אם יתן לה צנת אחת והיא תשמרנו להתקטש צו עד שתכלה ומשם ואילך לזן קצנה לתקטטין ויתן לפי כבודה או כל יתן לה צנת אחת אלף כלי קישוטה ליום: שפסקו צה ד' מאות והובים לקופה ש"ל בשמים. אע"פ שלפי חשבון הכתוב ככתובה אלף אלפים דינרי והז היה להם לפסוק יותר לפי חשבון עשר דינר למנה כיון שלל היתה זריכה יותר לא פסקו לה: וענו אחריה אמן. למעלה ודף סה.) לא ענו אחריה שלא היה צעלה מי אבל כאל שיהיה מי ענו אחריה אמן וצעלה הטיל על חממי שפסקו לה: וזה

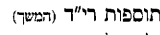
כשהתמת על כתובתי אמר להן לתלמידיו זכור אני כשהתמתי על כתובתי של זו והייתי קורא בה אלף אלפים דינרי זהב מבית אביה חוץ משל חמיה בכה רבן יוחנן בן זכאי ואמר אשריכם ישראל בזמן שעושין רצונו של מקום אין כל אומה ולשון שולמת בהם ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מוסרין ביד אומה שפלה ולא ביד אומה שפלה אלא ביד בהמתן של אומה ונקדימון בן גוריון לא עבד צדקה והתניא אמרו עליו על נקדימון בן גוריון כשהיה יוצא מביתו לבית המדרש כלי מילת היו מצייעין

וכשהתן פוסק כו'. ואם שמו הם תחלה והכניסה לו בין שום קטן בין שום גדול הוא כותב בשטר פחות חומש. ובגמרא מפרש לה ל"ל כל הי: גמ' תנא שומא רבה. דפחות חומש רישא דתנא וכנגד השום דקאי אלף דינר: וקתני שומא זוטא. שום במנה היא נותנת שלשים ואחד סלע ודינר דלא תימא שומא רבה הוא דדרך השמאים להעלותו על שווי ח"נ שומא זוטא וזוטא איכה דמעלו ליה טפי שלל תמצוה צעני הנועדים: תנא שומא דידיה וקתני שומא דידיה. היכא דקתני מתן פוסק הכי שומא דידיה כגון שהיא הכניסה קודם השום והוא שם אותו צה' מאות כשכא לתמוז יתמוז ד' מאות שוף הוא שם אותו חומש יומר על שווי: שומא דידיה. היכא דקתני היא נותנת שהוא כתב הכתובה קודם שכל השום ועכשיו היא מציאתו וקרוייה שמיין אותו. ותמן פוסק דתנא תרי זימני חד לשומא רבה וחד לשומא זוטא: מתני' פסקה להכניס לו כספיים. שהן מוכנים לשכר מדי:

שלשה נעשה. לתמוז בשטר הכתובה צשעה דינר יותר שלש כדמתן לעיל. ובגמרא מפרש הא חזי למיה לי: לקופה. צשעה דינר יותר שלש כדמתן לעיל. ובגמרא מפרש הא חזי למיה לי: לקופה. מנה ומנה שהיא מציאה לו ויקנו לה מהם צשעים לרחון צהס בהמרוקי הנשים שכן שיערו שהאשה המציאה לצעלה מנה ראויה היא לצשעים של עשרה זוז. ולא פירשו צמשה אס לכל יוס אס לכל צנת אס לכל חדש אס לכל שנה: גמ' עסקא. כספיים כתי עסקא שהם עומדים להשתכר כתי להתעסק בהן תמיד: תנא עסקא רבה. אלף דינר שיוסף שלש ויתמוז ט"ו מנה: עסקא זוטא. שלשה נעשה שה דינר: ויזמא. יליאה ואחריות: בירושלים. היו נוהגות להתקטש צשמים: במנה הנישום או במנה המתקבל. האי לכל מנה ומנה דקאמר לפי חשבון השומא קאמר או לפי חשבון שהוא מקבלן עליו דהיינו פחות חומש: צנה ראשונה כו'. איני יודע ליישב סדר צעיות הללו לפי שיטת הש"ס. ונראה צעניי שכן סידרן יוס ראשון או כל יוס ויוס ואם תמצא לומר כל יוס ויוס צנת ראשונה או כל צנת וצנת ואח"כ כל צנת וצנת חדש ראשון או כל חדש ומדש ואח"כ כל חדש ומדש שנה ראשונה או כל שנה ושנה: שפסקו לה חממיס. שמת צעלה וצנת לצי"ד לפסוק לה זריכה מנכסיו: לכו ביום. לצורך יוס אחד: ולא כדן מהלנין מתלא. ולא כן היו מושלין משל צירושלים: מלך ממון חסד. הכולה למלוח ממונו כלומר לגרוס לו שיתקיים יחסרנו לזדקה תמיד וחסרונו זהו קיומו: ואמרי לה חסד. יעשה ממנו חסד. ושל בית אצל לא עשו זדקה כראוי וכלה ממונו: צה זה ואיכד זה. לפי שנמערב צו: חזן משל חמיה. מוספת שהוסף לה המתן: ערביים קרי אומה שפלה ששוכני אלהים הם צמדצרי: מצייעין

רבי דנפיש זיוני' אימא לא צריכא: והתן מקבל עליו וכו' מאי קופה

(א) (מוספתה ספיה ע"ש.) (ב) (לעיל סה.)

תוספות ר"ד

שפסק לו וגם אם היה רוצה לעגן את חברו עד שפרענו היה יכול כדאמרין בשליה מי' חשב עד שחלבין ראשה ועכשיו שמת חתני אין היבס יכול לכופו וגם לא לעגן את חברו אלא אומר לו או כנוס בלא כלום או הלוח: ת"ד אין צריך לומר ראשון ח"ח ראשון ע"ה אלא אפילו ראשון ע"ה ושני ת"ח י"ל לאחין חיינו רוצה ליתן וכו': מתני' פסקה להכניס לו אלף דינר הוא פוסק ט"ו מנה וכנגד השום הוא פוסק פחות חומש שום מנה ושנה מנה א"ל אלא מנה שום במנה נותנת לו (מאה) (ל"א סלע) ודינר בדי' מאות נותנת ה' מאות מהו מחתן פוסק (הוא פוסק) פחות חומש: פסקה להכניס לו כספיים (שלשה נעשה והחתן מקבל עליו ה' דינרים) לקופה לכל מנה (ומנן) רשביג אמר הכל כשפסקה המדינה פי' אם פסקה והתנית עמו שחתן לו אלף זוז הוא כותב בשטר כתובתה שהכניסה לו אלף וח"ק שהן ט"ו מנה ר"ח י"ל מאה ותלתין או פרקמטיא שששה אלף דינרים הוא פוסק עליו וכותב בשטר כתובתה אלף וח"ק כדאמר לקמן בגמרא (ושומא) (גמליס) של ערביי ה"ה כספיים) והטעם מפני שהוא משתכר בהן וכנגד השום הוא פוסק פחות חומש פי' כנו שמוסיף שליש על הכספיים כך הוא פחות חומש משומת הכלים שאם מכנסת לו כלים ששורם אלף זוז ונישומו אלף זוז פ"ה מה ששוק למכור בשוק אינו מקבל עליו לתמוז ככתובה אלא פחות חומש דהיינו ח"י מאות והטעם מפרש בירושלמי מפני שהאשה מכלה אותן ולכותה והן פוחתין ובאכריות חתן לפסק ולכתוב פחות חומש חזי היא שומא ששם ומקבל עליו אחריות וזה מרבי כרבי שלא פסקה בשעת אישותן ליתן לו אלא מה שנותנים לו בשעת הנשואין ואח"כ אשמועינן שעל כל שה תמשה הוא כותב בשטר כ"ד מפני שהן עתידין לבלות והוא חייב באחריותן ומכאן מוכח שפחה הבלאות על הבעל ולאפיקי מסאן דפרש כבימות כפרק (א) לפניו גמ' לקמן לתא דברי הן כספיים רק דלשה נזה פתח מהם אף דלשי' ו'ל פירש כן וע"ש חמ"ד ד"ה גמליס.

לפניו (א) ג' ח' ו' ט' ו' טו' ו' י' ו' י"ב
לפניו (ב) ו' ט' ו' טו' ו' י' ו' י"ב
לפניו (ג) ו' ט' ו' טו' ו' י' ו' י"ב
לפניו (ד) ו' ט' ו' טו' ו' י' ו' י"ב
לפניו (ה) ו' ט' ו' טו' ו' י' ו' י"ב
לפניו (ו) ו' ט' ו' טו' ו' י' ו' י"ב
לפניו (ז) ו' ט' ו' טו' ו' י' ו' י"ב
לפניו (ח) ו' ט' ו' טו' ו' י' ו' י"ב

תורה אור השלם

1. אם לא תדעי לך
הפיה בנשים צאי לך
גדתיק הצאן ורעי את
בדתיק על משבנות
הרעים:
שיר השירים א ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דפתי ו' י'
קודם ד"ה דיני:

מוסף רש"י

לפום גמלא שיהא.
המשי לפי הגמלא והמשי
קודם לפי כח הגמלא מדין
במשל (וי"ו ו' י' ו' י"ב)
פשיטי וזו מדינה שכן
שמית שמוזר כל
כסף מדינה אחת משמיה
כקפ נורי דמדינת לעיל
כלע מדינה שלגא דוחא
שהוא אחד משמיה כעלע
(ועיי' טו.)

תוספות ר"ד

אריא קופה ר"א לא
כשמים אמר ר"א לא
נאמר דברים הילול
אלא בירושלים פירוש
שם הנשים מתקשות
כשמים ביהר: בעי
ר"א כמנה הנישים או
כמנה המתקבל שבת
ראשונה או כל שבת
ושבת חודש ראשון או
כל חודש וחודש שנה
ראשונה או כל שנה
ושנה תיקו: אריש ביני
אריש גמלים של ערביא
אשה גובה פורגא מהם
ארי פפי הני תוחבי
דבי מכסי אשה גובה
פורגא מהן פ"י כותבתה
שאנ"פ שאינה נוכחיה
ממלטליא אלא ממקרקעי
כיון שמו"מ היה באלו
הממלטלים וברוב כתובי'
הם נמצאים כל אשה
סבכא דעתא עלייהו כמו
שומכין על הקרקע וגובה
מהן: ארי מריש היה
אמינא הני ארנקי במחוזא
אשה גובה פורגא מהן
מאי טעמא אסמכתייהו
עלייהו כיון דחוי דשקילי
לחו ונפקי וכי משכחי
ארעא זבני כוהא אמנא
שמע מינה אסמכתא
ארקע היה פ"י הנישים
הגובות כותבות כשהיו
מנכין להם מהנור ארנקי
דיו קנין בהן קרקע
וכבר תיקנו הגאונים
בישיבות שכתובת אשה
ובע"כ גובין ממלטלין

מציאת האשה פרק ששי כתובות סז

יב א מ"י פ"ק ח' א' א'
אשות הלכו ו' טו'
ש"ש אה' סימן ק ספיק'
א'
יב ב מ"י פ"ק ח' א' א'
ו' פ"ק ח' א' א'
עין מה ע"ש פ"ק ח' א' א'
מ ספיק' א'
י"ג ג מ"י פ"ק ח' א' א'
טו"ש פ"ק ח' א' א'
מור ד ה מ"י פ"ק ח' א' א'
ממנות עניים הלכה
טו ממנו עין קפ"ט טו"ש פ'
י"ד סימן כ"ט ספיק' ב'
מור ד ז מ"י פ"ק ח' א' א'
סמג טו ע"ש טו"ש פ' י"ד
סימן דלא ספיק' ח:

לעזי רש"י

פלא"ג (פ"ל) א'
רש"י (י"ב), פ"ק ח' א' א' (ח'ב),

תוספות ר"ד (המשך)

דיחיי דשביק אבהון:
בתנ"ג המשיא את בתו
סמח לא יפחתה לה
מ' זוז פסק להכניסה
ערומה לא יאמר רבעל
כחברו לכת"י אכסס
אוחרן (אוחרן) אלא מכסה
ועודה בבית אביה וכן
המשיא את היתומה לא
יפחת לה מ' זוז
ואם יש בכיס מפרנסים
אותה לפי כבודו: אמו
אבי נ' זוז פשיטי
פ"י חמשים זוז מדינה
ממאי מדקתני אמר ר' ז'
בכיס מפרנסים אותה
לפי כבודה ואמרו מאי
כיס ואי ארנקי של
צדקה ואי סיד נ' זוז
ממש אם יש בכיס
כמה הדין לה אלא
ש"מ נ' זוז פשיטי.
ד"ר יתום ויתומה שאור
להתפרנס מפרנסים (אוחרן)
את היתומה ואח"כ
מפרנסים היתום ממני
שהאיש חרבו לחזור ואין
האשה דרכה לחזור ואי
קשיא לתנ בפ"י
דהדורות האיש קודם
לאשה להחיות ולהשב
אבירה והאשה קודמת
לאיש לכסות ולהוציא
מבית השביחה ובוכנ'
ששנייה עומדים בקלקלה
האיש קודם לאשה בכל
מעשיו פ"י אשה קודמת
לאיש לכסות מפני שבשות'
האשה מרובת משל האיש
לכת ערומה אבל למונות
האיש קודם וזה להחיות
הריכי תני הכא מפרנסים
היתומה קודם ואיל' האי
פרנסה פרנסת כמות דא"כ
אמאי תלי טעמא שאין
האשה דרכה לחזור ת"ל
משום שמתביישת היא
בערמיותה ויל' ברייתא
זו מיירי בעיר שיכול
היתום לחזור ולהתפרנס
אם לא ניתן לו מכיס של
צדקה ויותר גדולה בושת
האשה לחזר משל איש
ומתני' דהם מיירי בכדור
או בספינה שאינו מוצא
לחזור ואם לא ופרנסו
ימות התם האיש קודם

זהב הרי הוא בשווי. פירש ר"ח דכנלי זהב מיירי כגון נומיס
וטענות וא"ת מאי קאמר לא ככלים של זהב דלא פתמי הא'
ככלים איירי ו"ל דהכי פירושו מאי לכו ככלים דכסף דפתמי דהא'
זהב כיון שהיא לזבנת ממדי

מצינו תחתיו ובאין עניים ומקפלין אותן
מאחריו איבעית אימא לכבודו הוא דעבד
ואיבעית אימא כ"ד בעי ליה למיעבד לא
עבד כ"ד אמר ר' אלעזר ברבי צדוק (אראה
בנחמה אם לא ראיתיה שהיתה מלקטת
שעורים מבין מלפי סוסים בעכו קראתי עליה
מקרא זה יאם לא תדעי לך היפה בנשים
צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדויתך אל
בר אבא אמר ר' יוחנן הכניסה לו זהב שמין
אותו והרי הוא כשוויו מיתבי הזהב הרי
הוא ככלים מאי לאו ככלים של כסף דפתמי
לא ככלים של זהב דלא פתמי א"כ ככליו
מיבעי ליה ועוד תניא (זהב הרי הוא ככלים
דיגרי זהב הרי הן ככספים רבן שמעון בן
גמליאל אומר במקום שנהגו שלא לפרותן
שמין אותן והרי הן בשוויה רשב"ג אהייא
אולימא אסיפא מכלל דתנא קמא סבר אפי'
במקום שנהגו שלא לפרותן הא לא נפקי
אלא לאו ארישא והכי קאמר זהב הרי הוא
ככלים מאי כלים כלים של כסף רשב"ג
אומר הרי הוא כדירגין של זהב במקום
שנהגו שלא לפרותן לא לעולם אסיפא
ודנפקי ע"י הרחק ובהא קמיפלגי מר סבר כיון
דנפקי משבחיגין לה ומר סבר כיון דלא נפקי
אלא ע"י הרחק לא משבחיגין לה איבעית
אימא כולה רשב"ג היא וחסורי מיחוסרא והכי
קתני זהב הרי הוא ככלים דיגרי זהב הרי הן
ככספים בר"א במקום שנהגו לפרותן אבל
במקום שנהגו שלא לפרותן שמין אותם והרי
הן בשוויה דברי רשב"ג שרבן שמעון בן גמליאל אומר שלא
לפרותן שמין אותם והרי הן בשוויה מ"מ ככליו מיבעי ליה קשיא איבעית
אימא הכא במאי עסקינן כדהבא פריכא רב אשי אמר בממלא אמר רבי ינאי
בשמים של אנטוכיא הרי הן ככספים אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי
יוחנן אגמלים של ערביא אשה גובה פורגא מהם אמר רב פפי הני תוחבי
דבי מכסי אשה גובה פורגא מהם אמר רב פפי הני שקי דרודיא ואשלי
דקמחוניא אשה גובה פורגא מהן אמר רבא מריש הוה אמינא הני ארנקי
דמחוזא אשה גובה פורגא מהם מאי טעמא אסמכתייהו עלייהו כיון דחוזא
דשקלי להו ונפקי וכי משכחי ארעא זבני בהו אמינא אסמכתייהו אארעא
הוא: מתנ"י המשיא את בתו סתם לא יפחות לה מחמשים זוז פסק
להכניסה ערומה לא יאמר הבעל כשאכניסנה לביתי אכנסנה ככסותי אלא
מכסה ועודה בבית אביה וכן המשיא את היתומה לא יפחות לה מ' זוז
ואם יש בכיס מפרנסים אותה לפי כבודו ואמרו מאי כיס ואי ארנקי של צדקה
ואי סיד נ' זוז ממש אם יש בכיס כמה הדין לה אלא ש"מ נ' זוז פשיטי.

ממנו עין קפ"ט טו"ש פ'
י"ד סימן כ"ט ספיק' ב'
מור ד ז מ"י פ"ק ח' א' א'
סמג טו ע"ש טו"ש פ' י"ד
סימן דלא ספיק' ח:
תוספות ר"ד (המשך)
דיחיי דשביק אבהון:
בתנ"ג המשיא את בתו
סמח לא יפחתה לה
מ' זוז פסק להכניסה
ערומה לא יאמר רבעל
כחברו לכת"י אכסס
אוחרן (אוחרן) אלא מכסה
ועודה בבית אביה וכן
המשיא את היתומה לא
יפחת לה מ' זוז
ואם יש בכיס מפרנסים
אותה לפי כבודו: אמו
אבי נ' זוז פשיטי
פ"י חמשים זוז מדינה
ממאי מדקתני אמר ר' ז'
בכיס מפרנסים אותה
לפי כבודה ואמרו מאי
כיס ואי ארנקי של
צדקה ואי סיד נ' זוז
ממש אם יש בכיס
כמה הדין לה אלא
ש"מ נ' זוז פשיטי.
ד"ר יתום ויתומה שאור
להתפרנס מפרנסים (אוחרן)
את היתומה ואח"כ
מפרנסים היתום ממני
שהאיש חרבו לחזור ואין
האשה דרכה לחזור ואי
קשיא לתנ בפ"י
דהדורות האיש קודם
לאשה להחיות ולהשב
אבירה והאשה קודמת
לאיש לכסות ולהוציא
מבית השביחה ובוכנ'
ששנייה עומדים בקלקלה
האיש קודם לאשה בכל
מעשיו פ"י אשה קודמת
לאיש לכסות מפני שבשות'
האשה מרובת משל האיש
לכת ערומה אבל למונות
האיש קודם וזה להחיות
הריכי תני הכא מפרנסים
היתומה קודם ואיל' האי
פרנסה פרנסת כמות דא"כ
אמאי תלי טעמא שאין
האשה דרכה לחזור ת"ל
משום שמתביישת היא
בערמיותה ויל' ברייתא
זו מיירי בעיר שיכול
היתום לחזור ולהתפרנס
אם לא ניתן לו מכיס של
צדקה ויותר גדולה בושת
האשה לחזר משל איש
ומתני' דהם מיירי בכדור
או בספינה שאינו מוצא
לחזור ואם לא ופרנסו
ימות התם האיש קודם

וחכ"א

עלמא דרבנן הוי מנה זורי כדמשמע בפסק קמא (לעיל יב): גבי צית דין של כהנים גובים כ'